

впливати на платоспроможність підприємства та його фінансовий стан. Проведення такого аудиту надає інформацію про стан розрахунків, правильність та достовірність обліку операцій з постачальниками та підрядчиками, наявність, структуру та терміни утворення заборгованості, виявлені порушення у процесі розрахунків, організацію внутрішнього контролю тощо. Розвиток внутрішнього аудиту обліку дебіторської заборгованості доцільно здійснювати у таких напрямках: удосконалення нормативно-правового забезпечення аудиту розрахунків та заборгованості; створення відділу внутрішнього аудиту на підприємстві та налагодження контролю за розрахунками з покупцями та за сумнівною і безнадійною заборгованістю.

Список використаних джерел:

1. Подмешальська Ю., Варварін Р. Внутрішній аудит як засіб удосконалення обліку та контролю дебіторської заборгованості. *Економіка і суспільство*. Випуск 7. 2016. С. 963-966.
2. Білозуб О., Древаль П., Сікетіна Н. Аудит дебіторської заборгованості: мета та завдання. *Вісник бізнесу і менеджменту*. Випуск 1. 2017. С. 67-68
3. Вареник В., Лесінська В. Удосконалення внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості на підприємстві. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. Випуск 1 (18). 2019. С. 288-294.

Бузейнікова Т. М., студентка
Науковий керівник: Волчек Р.М.,
к.е.н., доцент
Одеський національний економічний
університет, м. Одеса, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

З метою забезпечення ефективного управління діяльністю підприємства, підвищення його рентабельності, збереження активів тощо необхідний чіткий механізм контролю за господарськими операціями. Ці процеси повинні давати змогу всім учасникам системи управління отримувати та використовувати у процесі прийняття рішень достовірну фінансову інформацію, що залежить від ефективності діючої системи контролю. Для цього треба створити ефективну систему внутрішнього контролю, в яку входить і контроль за витратами діяльності [1, с. 142].

Дослідженням теоретичних і практичних проблем внутрішнього контролю присвятили свої наукові праці вітчизняні та російські науковці та дослідники: М. В. Дубініна, Н. В. Карпова, О. О. Коровченко, М. В. Ломонос-Чанкселіані, М. А. Проданчук, Н. В. Прохар, Ж. С. Труфіна, Н. В. Уткіна, В. Хачатрян та інші.

Система внутрішнього контролю – сукупність політики правил і процедур, прийнятих управлінським персоналом суб'єктом підприємництва з метою забезпечення організованого й ефективного здійснення фінансово-господарської діяльності для збереження активів, запобігання й виявлення випадків зловживань

і помилок, точності та повноти облікових даних, а також оперативної підготовки належної фінансової інформації [2, с. 369].

Організація внутрішньогосподарського контролю на підприємстві передбачає застосування взаємопов'язаних елементів, що забезпечують цілісність та ефективність цієї системи, яка в свою чергу, охоплює весь комплекс контрольних процедур, починаючи з формування інформаційних засад прийняття управлінських рішень, проведення контрольних та корегувальних дій та закінчуючи узагальненням результатів контролю [3, с. 243].

Сукупність суб'єкта, об'єкта и засобів контролю, тісна їх взаємодія в здійсненні контрольних функцій и прийнятті управлінських рішень утворюють систему внутрішнього контролю. Об'єктами контролю вважаються внутрішньогосподарські підрозділи, що виконують відповідні функції та здійснюють свій внесок до вирішення загальна господарських проблем. Керівництво вищого рівня здійснює контроль за роботою нижчого рівня та загалом усього підприємства. Звідси слід підходити до формування системи внутрішньо-господарського контролю (СВК) [4, с. 157]. Суб'єктами внутрішньогосподарського контролю є структурні підрозділи підприємства та особи, які здійснюють контрольні функції над об'єктами внутрішньогосподарського контролю відповідно до наданих прав та обов'язків, передбачення посадовими інструкціями та положеннями.

Побудова системи внутрішнього контролю, на думку авторів І. М. Белової, Т. В. Дідоренко, має бути здійснена на основі системного підходу, який враховує специфіку діяльності кожного центру відповідальності та передбачає:

- 1) виділення об'єктів контролю;
- 2) формування центрів відповідальності (центрів доходів і центрів витрат) з метою контролю за раціональним використанням (споживанням) спеціалізованих робочих активів та отриманими доходами і понесеними витратами з метою виявлення відхилень;
- 3) затвердження бюджетів з метою формування оптимальних показників, за якими визначатиметься результативність діяльності підприємства та структурних підрозділів;
- 4) формування аналітичного забезпечення та контрольних процедур для здійснення контролю;
- 5) розробку та впровадження форм внутрішньої звітності з метою формування оперативного інформаційного забезпечення системи управління [2, с. 371].

Метою контролю витрат операційної діяльності є перевірка повноти, правдивості та неупередженості інформації про витрати діяльності. Основним завданням такого контролю є перевірка достовірності даних обліку і звітності про витрати операційної діяльності, виявлення факторів, які впливають на їх формування, що залежать або не залежать від організації роботи підприємства.

Задачами перевірки витрат операційної діяльності:

- перевірка правильності розмежування витрат за кожною класифікаційною групою;

- встановлення правильності визначення суми витрат в обліку;
- перевірка правильності накопичення та віднесення витрат операційної діяльності на фінансові результати;
- підтвердження достовірності та правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з обліку витрат діяльності;
- підтвердження законності та правильності віднесення витрат до відповідного звітного періоду, а також правильність визначення фінансового результату в даному звітному періоді тощо.

Виходячи із програми і способів перевірки інформації про витрати, визначають об'єкти, джерела інформації, методичні прийоми (методи дослідження облікової інформації) та узагальнення результатів контролю. Залежно від напрямків виникнення витрат визначають об'єкти контролю. Потім при виконанні процедур контролю визначають інформацію, яку потрібно використовувати під час перевірки.

У першу чергу проводять нормативно-правове обґрунтування операцій, пов'язаних із витратами операційної діяльності. Для цього використовуються законодавчі акти, що регулюють фінансово-господарську діяльність підприємства й особливо нові напрями реформування бухгалтерського обліку в Україні.

Для перевірки повноти, правдивості і неупередженості витрат діяльності підприємства важливе значення має обґрунтованість цих показників, що потребує їх дослідження по суті і змісту та погляду нормативно-правового регулювання первинних документів, правильності відображення витрат в облікових реєстрах і звітності.

Перевірка витрат операційної діяльності підприємства потребує застосування певних методичних прийомів контролю та методів дослідження облікової інформації. Методичні прийоми контролю витрат діяльності потребують застосування методів обстеження діяльності об'єктів підприємства, визначення доходів і їх зіставлення з витратами, а також обґрунтування показників на підставі розрахунково-економічних розрахунків.

Важливе значення під час перевірки витрат діяльності підприємства також мають методи дослідження облікової інформації з цих операцій.

Таким чином, оскільки процес формування витрат в силу об'єктивних і суб'єктивних чинників може відхилитися від запланованих параметрів, виникає необхідність ухвалення своєчасних рішень по його коригуванню. Дієвість і результативність таких управлінських дій значною мірою залежить від якісно організованої на підприємстві системи внутрішнього контролю, що займає важливе місце в загальній системі управління будь-якого суб'єкта господарювання в Україні.

Список використаних джерел:

1. Макарук Ф. Ф. Облік і внутрішній контроль діяльності ринків: дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Львів, ЛКА, 2016. 307 с.
2. Белова І. М., Дідоренко Т. В. Організація внутрішнього контролю діяльності підприємств готельно-ресторанного бізнесу. Молодий вчений. 2018. № 6. С. 369-375.

3. Чередніченко М. Г., Руденко Л. О. Концептуальні засади організації внутрішньо-господарського контролю на підприємстві. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. Кропивницький : ЦНТУ, 2017. Вип. 32. С. 239-248.

4. Максимова В. Ф. Внутрішній контроль економічної діяльності промислового підприємства – системний підхід до розвитку. К: АВРІО, 2005. 264 с.

Верчак А.О., студентка
Науковий керівник : Головач Н.А. канд. екон.
наук, доцент кафедри статистики та економетрії
Київський національний торговельно-економічний
університет, м.Київ, Україна

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ ПРОЦЕДУРИ ТА АУДИТ РОЗВИТКУ МІКРО-ТА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ

Подальший розвиток підприємств в умовах неоіндустріалізації тісно зв'язаний з проблемою ефективності роботи системи контролю, обліку та аналізу діяльності мікро- та малих юридичних осіб в Україні, тобто аудиту та обліково-аналітичних процедур.

Велика кількість дослідників висловлювали свої думки на кшталт значення обліково-аналітичного забезпечення в здійсненні управління підприємством. Так Макода С.Л., Попова Л.В., Маслов Б.Г. та Маслова І.А. стверджують, що значимість полягає в об'єднаному аналізі облікових і аналітичних даних по декільком операціям в єдиний процес, проведенні оперативного мікроаналізу, дотримання умов безперервності цього процесу і використанні його результатів при виробленні рекомендацій для прийняття управлінських рішень. При цьому загальна методологія та нормативні положення обліку та аналізу удосконалюються для раціонального використання в єдиній обліковоаналітичній системі [1, с. 36]

Згідно 2 статті Бухгалтерського обліку від 01.01.2018 р. мікропідприємствами є підприємства, показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом із таких критеріїв: балансова вартість активів — до 350 тисяч євро; чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) — до 700 тисяч євро; середня кількість працівників — до 10 осіб. Малими є підприємства, які не відповідають критеріям для мікропідприємств та показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом із таких критеріїв: балансова вартість активів — до 4 мільйонів євро; чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) — до 8 мільйонів євро; середня кількість працівників — до 50 осіб.[2]

Спираючись на дані статичної звітності, в Україні станом на 2018 рік частка суб'єктів малого підприємства становить 99,3%, з них більше 60% підлягають обов'язковій звітності, висвітленню результатів діяльності та акту аудиторської перевірки на своїх сайтах, тому питання більш ефективного обліку та аудиту діяльності слід вирішувати на мікрорівні.[3]